

รูปแบบครูนวดไทย: มรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ

Thai Massage Teacher Model: National Health Cultural Heritage

นงนุช บุญแจ้ง^{1*}, ศุภะลักษณ์ ฟักคำ¹, กิ่งแก้ว แจ่มสวัสดิ์¹ และ ธัญญา พรหมศรี¹
Nongnuch Boonjang^{1*}, Supalak Fakkham¹, Kingkaew Jangsawat¹ and Thanya Promsorn¹
¹วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹College of Allied Health Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

*Corresponding Author, email: nongnuch.bo@ssru.ac.th

Received: March 20, 2023

Revised: April 25, 2023

Accepted: April 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูนวดไทยต้นแบบ (2) เพื่อสร้างรูปแบบแนวทางการพัฒนาบุคลากรให้เป็นครูต้นแบบด้านการนวดไทย ผลการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์แผนไทยจำนวน 10 ท่าน พบว่า (1) คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ต้องมีจรรยาบรรณของความเป็นครู มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ และมีบุคลิกภาพที่ดี มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ มีความเมตตาเอาใจใส่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ทักษะ และนิสัยที่ดีงามแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ไม่หวงกันความรู้ เข้าใจวิชาชีพ เชื่อสัจยในอาชีพของตนตั้งมั่นในการสอนเพื่อที่จะให้ลูกศิษย์ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความยุติธรรมยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมถึงยอมรับฟังความคิดเห็นต่างจากครูด้วยกัน และทั้งลูกศิษย์ มีประสบการณ์การสอนมาไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ได้เป็นอย่างดี (2) การพัฒนาบุคลากรให้เป็นครูต้นแบบด้านการนวดไทยเป็นการยกระดับมาตรฐานการนวดไทยสู่ระดับสากล พัฒนาบุคลากรครูที่มีอยู่ และบุคลากรรุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีเอกลักษณ์ของครูต้นแบบต้องปรับตัวในด้านการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และทันสมัยอยู่ตลอดเวลา สอนได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง สมดุลกันทั้งทฤษฎี และฝึกปฏิบัติ นวดดีเป็นที่ชื่นชม ครูต้นแบบต้องเป็นผู้ผ่านการประเมินผลตามมาตรฐานวิชาชีพตามข้อบังคับของสภาแพทย์แผนไทย และได้รับใบอนุญาตให้ถ่ายทอดความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยด้านการนวดไทย

คำสำคัญ: ครูนวดไทย; มรดกทางวัฒนธรรม; รูปแบบ; สุขภาพของชาติ

Abstract

The purposes of this Qualitative research were as follows: (1) to study the desirable characteristics of prototype Thai massage teachers (2) to create a model for human resources development to become a prototype teacher in Thai massage. The results of in-depth interviews with 10 experts in Thai traditional medicine found that (1) the desirable teacher's characteristics must had teacher's ethics self-discipline develop himself in the professional field and there was good personality professional responsibility kind and attentive encourage learning skills and good habits to disciples to their full potential not skimp on knowledge understand the profession

honest in their profession have a teacher's spirit have a far-reaching vision and be fair and accept the opinions of others Including accepting different opinions from teachers together and both disciples Has teaching experience for not less than 10 years and has good knowledge transfer skills (2) developing personnel to become role model of Thai massage teachers it was raising the standard of Thai massage to international standard develop the existing teacher workforce and new generation personnel to had desirable characteristics had the identity of a prototype teacher they must adjust in teaching to be in line with the current situation and up-to-date at all time they can teach in detail profound balanced both theory and practice it was appreciated that the massage was good the prototype teachers must be assessed according to professional standards according to the regulations of the Thai Traditional Medical Council and was licensed to transfer knowledge in the Thai traditional medical profession in Thai massage.

Keywords: Cultural heritage; National health; Pattern; Thai massage teacher

บทนำ

การนวดเป็นประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุด และมีมาตั้งแต่ในยุคกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 1991-2031) มีหลักฐานปรากฏการตราเป็นทำเนียบศักดินาข้าราชการฝ่ายพลเรือนเป็นครั้งแรกและใช้สืบทอดมากระทั่งยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วยกรมแพทยา กรมแพทยาโรงพระโอสถ กรมหมอยา กรมหมอนวด กรมหมอยาตา กรมหมอวรรณโรค และสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มอสิเออร์เดอลาลูแบร์เอกอัครราชทูตของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งประเทศฝรั่งเศสเข้ามาในกรุงสยามระหว่าง พ.ศ. 2230-2231 ลาลูแบร์ได้เขียนจดหมายเหตุนายพระยาพิชัยสงครามครั้งกรุงศรีอยุธยา ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราชตอนหนึ่งกล่าวถึงหมอนวดว่า “ชอบขยำปิปไปทั่วตัวเมื่อใครป่วยไข้ลงในกรุงสยามบางทีก็ขึ้นเดินเอาเท้าเหยียบบนกายคนไข้แม้ในสตรีก็พอใจให้เด็กเหยียบที่หลังเพื่อให้คลอดบุตรง่าย” และในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงปฏิสังขรณ์วัดโบราณชื่อวัดโพธารามหรือวัดโพธิ์ขึ้นเป็นพระอารามหลวงให้ชื่อว่าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มวิวัฒนาการของการแพทย์แผนไทย และรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้ปั้นรูปฤๅษีดัดตน 80 ท่า ซึ่งเป็นรูปหล่อด้วยสังกะสีผสมดีบุก และจารึกสรรพวิชาการนวดไทยลง

บนแผ่นหินอ่อน 60 ภาพ แสดงถึงจุดนวดอย่างละเอียดระดับบนผนังศาลาราย และบนเสากายในวัดโพธิ์ และในสมัยรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ชำระตำราการนวดแผนไทย และเรียกตำราฉบับนี้ว่า ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวงรัชกาลที่ 5 (คัมภีร์แผนนวดเล่ม 1 และเล่ม 2) ซึ่งเป็นที่มาของตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ที่เป็นตำราหลักในการศึกษาเล่าเรียนของแพทย์แผนไทยในยุคต่อมากระทั่งจนถึงปัจจุบันจากหลักฐานการนวดไทยที่มีมาแต่สมัยโบราณกาล เริ่มจากการสัมผัส การบีบ การนวดในบางจุดบนร่างกาย หรือบางวิธีที่ได้ผลและเก็บรวบรวมไว้เป็นประสบการณ์จนกลายเป็นองค์ความรู้แห่งภูมิปัญญาการแพทย์ไทยที่มีคุณค่าที่สืบทอดกันจากรุ่นสู่รุ่น ถือเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิม ที่มีคุณค่ายิ่ง มาแต่บรรพบุรุษดูแลคนไทยทุกระดับ ตั้งแต่พระมหากษัตริย์จนถึงชาวบ้านมาอย่างช้านานและมีเอกลักษณ์อย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้จากรุ่นหลังสู่รุ่นเช่นกัน ลักษณะง่ายๆ จนกระทั่งสร้างขึ้นเป็นทฤษฎี แดกยอตองค์ความรู้หลากหลายแขนง ซึ่งการนวดเพื่อสุขภาพเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง จะนวดกับคนปกติธรรมดาที่ไม่ได้มีอาการเจ็บป่วยมากหรืออาจจะจะมีเพียงอาการปวดเมื่อยหรืออ่อนล้าบ้างเท่านั้น โดยเน้นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ส่งเสริมสุขภาพทั้งสุขภาพทางกายและจิตใจให้อยู่ในภาวะที่สมบูรณ์

ทำให้มีการไหลเวียนของเลือดดี กล้ามเนื้อที่ตึงเครียดจากอิริยาบถในการทำงานประจำวันผ่อนคลายลง ทำให้รู้สึกผ่อนคลายสบายกาย สบายใจ ลดความเครียด และทำให้รู้สึกสดชื่นแจ่มใส กระฉับกระเฉง การนวดจึงเหมือนยาอายุวัฒนะ ทำให้สุขภาพสมบูรณ์ในทางตรง และเป็นผลให้อายุยืนยาวในทางอ้อมโดยเฉพาะโรคในผู้สูงอายุที่พบบ่อยส่วนใหญ่ ได้แก่ นอนไม่หลับ เวียนศีรษะ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดหลัง ปวดข้อตามลำดับ ดังนั้นการนวดเสริมสุขภาพผู้สูงอายุจึงเป็นกระบวนการเพิ่มความสามารถในการดูแลตนเอง เพื่อพัฒนาสุขภาพของตนเองให้บรรลุความสมบูรณ์ทางกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตยืนยาวปกติสุข และมีสมรรถภาพทางกายที่สมบูรณ์ ร่างกายประกอบกิจกรรมทางกายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความกระฉับกระเฉง ปราศจากอาการเมื่อยล้าและอ่อนเพลีย โดยรูปแบบการนวดมี 2 รูปแบบ คือ การนวดเพื่อบำบัดรักษา และการนวดเพื่อผ่อนคลาย การนวดเพื่อบำบัดรักษาเป็นการนวดเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ รักษาผู้ป่วยหรือในการบำบัดโรคในโรคนั้นๆ ส่วนการนวดเพื่อผ่อนคลาย เป็นการนวด เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ทำให้กล้ามเนื้อผ่อนคลายเท่านั้น นอกจากการนวดไทยแล้วยังมีลีลาวิธีการนวดแตกต่างกันออกไปอีกคือการนวดแบบเชลยศักดิ์ และการนวดแบบราชสำนัก ซึ่งการนวดแบบเชลยศักดิ์ เป็นการนวดแบบสามัญชนที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น และมีแบบแผนการนวดตามวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการฝึกฝนและการบอกเล่าประกอบกับประสบการณ์ ที่สั่งสมของครูนวดส่วนการนวดแบบราชสำนักเป็นการนวดเพื่อถวายพระมหากษัตริย์ และเจ้านายชั้นสูง ในราชสำนักนวดอย่างละเอียดถี่ถ้วน มีมารยาทในการนวด ซึ่ง “ศาสตร์และศิลป์ของการดูแลสุขภาพ ที่มุ่งแก้ไขความผิดปกติของธาตุทั้งสี่ในร่างกายโดยเฉพาะการติดขัด ของเลือด และลมในเส้น ด้วยกรรมวิธีต่างๆ อันได้แก่ การกด การคลึง การบีบ การทุบ การสับ การประคบ หรือ กรรมวิธีอื่นๆ ตามที่ได้มีการสืบทอดและพัฒนาสืบทอดกันมา โดยครูหมอนวดไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน” (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2561) จากการสืบค้นในคัมภีร์ตำราการแพทย์แผนไทย พบว่าในพระคัมภีร์ ปฐมจินดา (พิศณุ ประสาทเวช, 2450) ได้กล่าวถึง พระมหาเถระผู้มีสมญาว่า ตำแย ซึ่งพระอาจารย์ชิวโกมารักจึงได้สดับความรู้เกี่ยวกับลักษณะกรรมวาระกำเนิดแล้วนำมาร้อยกรองเรียบเรียงเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งในพระ

คัมภีร์ ปฐมจินดา (ชื่อของพระมหาเถระตำแยนี้เองที่ทำให้ต่อมาภายหลังผู้คนมักเรียกหมอที่ทำคลอดว่า หมอตำแย) ในคำกล่าวไหว้ครูของแพทย์แผนไทย แผนยยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนานวดไทย (ฉบับที่ 1) พ.ศ.2563-2565 โดยมีแนวทางสำคัญคือ การสร้างมาตรฐานนวดไทยและระบบบริการนวดไทยให้เป็นที่ยอมรับตั้งแต่ในระดับชุมชนและในระดับสากล มีการสร้างอัตลักษณ์นวดไทยสู่ระดับโลก ได้แก่ การยกย่องเชิดชูเกียรติหมอไทยแห่งชาติสาขานวดไทย สร้างพิพิธภัณฑสถานนวดไทยและรูปหล่อฤๅษีคัตตนขนาดใหญ่เป็นแลนด์มาร์กของกรุงเทพมหานคร นวดไทยเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนในชาติ อีกทั้งยังอนุรักษ์ภูมิปัญญานวดไทยให้อยู่คู่กับสังคมไทยคนไทยและทั่วโลกจะได้จดจำว่าวันที่ 12 ธันวาคมพ.ศ. 2562 นวดไทยได้ขึ้นทะเบียนเป็นรายการตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติจากองค์การยูเนสโก (ปราโมทย์ เสถียรรัตน์, 2562)

ปัจจุบันสถาบันการศึกษา หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์แผนไทยได้เปิดหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ด้านการนวดไทย ทั้งหลักสูตรปริญญา และหลักสูตรระยะสั้นออกอย่างแพร่หลายและได้รับความนิยมเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศอีกด้วย แต่ยังคงขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการนวดไทยนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาครูนวดไทยให้ตรงตามมาตรฐานระดับสากล ให้เป็นมาตรฐานสากล เพื่อทำหน้าที่ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการนวดไทยมาตรฐานสากล ในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับศิษย์อย่างครู และครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการให้การศึกษาในการส่งเสริมที่ให้แก่ก้าวไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต การที่เด็กจะพัฒนากลายเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้นั้นครูจำเป็นต้องเป็นตัวอย่างที่ดีก่อน มีคุณธรรมจรรยาสูงเช่นชื่อสัตย์ต่อวิชาชีพครูเสียสละมีเมตตาเป็นปุณนิยะบุคคลของนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ช่วยให้ครูนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองของครูให้มีลักษณะที่ชุมชนต้องการ และครูมีอาชีพด้านการนวดไทยเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและบูรณาการไปสู่การเรียนการสอนด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ในสถาบันการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูนวดไทยต้นแบบ
2. เพื่อสร้างรูปแบบแนวทางพัฒนาบุคลากรให้เป็นครูต้นแบบด้านการนวดไทย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

องค์การยูเนสโก ได้เล็งเห็นแนวทางประสานความร่วมมือระหว่างรัฐภาคีต่างๆ โดยใช้แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการมรดกของมนุษยชาติร่วมกันเพื่อความยั่งยืน องค์การยูเนสโกจึงใช้กลไกของธรรมนูญภายใต้ข้อบัญญัติที่กำหนดให้มีการกึ่งในการปกป้องคุ้มครอง การศึกษาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ในการอนุรักษ์และคุ้มครองป้องกันมรดกของมนุษยชาติ และเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2562 ที่ประชุมคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการ ส่งเสริมรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สมัยที่ 14 ซึ่งเป็นการประชุมคณะกรรมการร่วมระหว่างรัฐบาลตามภาคีสัญญะว่าด้วยการสงวนรักษามรดก ทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (U.N. Educational, Scientific and Cultural Organization หรือ UNESCO) ณ กรุงโบโกตา สาธารณรัฐโคลอมเบีย ได้มีมติให้ขึ้นทะเบียน “นวดไทย” (NUAD THAI หรือ Traditional Thai Massage) ในบัญชีรายชื่อ ตัวแทนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ

คำว่า “มรดกโลก (World Heritage)” มีความหมายถึง “สิ่งที่สืบทอดมาจากอดีตที่ดำรงอยู่กับเราในวันนี้ และเป็นที่เราส่งผ่านให้แก่คนในรุ่นต่อไป มรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติต่างก็เป็นต้นธารอันไม่อาจทดแทนได้ของทั้งวิถีชีวิตและจิตวิญญาณ

มรดก (Heritage) คือรอยประทับทางวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงอารยธรรมของมนุษยชาติบ้าง แสดงออกถึงเกียรติภูมิและยังปรากฏอยู่มาตั้งแต่ต้นธารเริ่มต้นของการก่อร่างสร้างตัวจนกระทั่งปัจจุบัน สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ มรดกที่มีรูปลักษณ์ หรือ มรดกที่เป็นรูปธรรม หรือ มรดกที่จับต้องได้ และอีกประเภท คือ มรดกที่ไร้รูปลักษณ์ หรือ มรดกนามธรรม หรือ มรดกที่จับต้องไม่ได้

ประเภทของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หรือมรดกวัฒนธรรมที่ไม่ใช่กายภาพ ตามอนุสัญญา สามารถแบ่งได้ดังนี้

(ก) ประเพณีและการแสดงออกของมุขปาฐะ รวมถึงภาษาในฐานะพาหะของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(ข) ศิลปะการแสดง

(ค) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาลต่าง ๆ

(ง) ความรู้และวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

(จ) ฝีมือช่างแนวประเพณีนิยม

ลักษณะขององค์ประกอบที่จะเป็นลักษณะมรดก วัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย, 2556)

1. ให้คุณค่าทางประวัติศาสตร์วิชาการ หรือศิลปะ
2. แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของวิถีชีวิตของกลุ่มชนและ สังคมที่ได้มีการสืบทอดกันมา
3. มีรูปแบบดั้งเดิมสามารถสืบค้นถึงที่มาในอดีตได้
4. มีลักษณะบ่งบอกถึงความเป็นชุมชนหรือท้องถิ่น
5. หากไม่มีการอนุรักษ์ไว้จะสูญหายไปในที่สุด

ประเภทของการนวด

การนวดเพื่อรักษาโรคของไทยมี 3 แบบ คือ การนวดแบบราชสำนัก การนวดแบบเชลยศึกดี (แบบทั่วไป) และการนวดแบบพื้นบ้าน ซึ่งเป็นการเรียนการสอนหรือถ่ายทอดสืบทอดกันมาทั้งใน สถาบันการศึกษาและภายในครอบครัว สถานศึกษาการนวดแบบเดิมของไทยแห่งแรก คือ วัดพระเชตุพนฯ (วัดโพธิ์) เช่น วัดสามพระยา วัดปรินายก เป็นต้น

ความหมายของจรรยาบรรณ และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542, 2554) ได้นิยาม ความหมายของ “จรรยา” ไว้ว่าเป็น คำนาม คือความประพฤติที่ควรประพฤติในหมู่คณะ เป็นคำ ที่นิยมใช้ในทางที่ดีเช่น จรรยาบรรณแพทย์ส่วน ภา ว่า “จรรยาบรรณ” หมายถึง ประมวล ความประพฤติ

ที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษา และส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจ เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้

คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์

องค์ประกอบของครูดี 3 ประการตามพระบรม ราชโฆวาทน์ควรที่ครูทุกคนจะได้ใส่ใจ และสร้างสมให้มี ขึ้น ในตน จึงใคร่เสนอในรูปศัพท์ทางวิชาการ ดังนี้

1. พุทธิสมบัติ หมายถึง การมีปัญหา มีความรู้ดี
2. จริยสมบัติ หมายถึง การมีความรู้มีคุณธรรม

จริยธรรม

3. สมรรถนสมบัติ หมายถึง การมีความสามารถ ในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

(ยนต์ ชุ่มจิต, 2550) กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ พึงประสงค์ซึ่งจะช่วยให้ครูนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองของ ครูให้มีลักษณะที่ชุมชนต้องการประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีบุคลิกภาพที่ดีหมายถึงมีบุคลากรบุคลิกภาพ ทางกายและใจดีเป็นคนมีความสง่าพาดเผยแต่งกายเรียบร้อย พุดจาไพเราะอ่อนหวานสงบเสถียรมีน้ำเสียงชัดเจนมี ลักษณะเป็นผู้นำ

2. มีคุณสมบัติส่วนตัวดีเช่นมีสติสติปัญญาดีความ เฉลียวฉลาดมีความรอบรู้ดีมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความ เชื่อมั่นในตนเองและกระตือรือร้น

3. มีความสามารถในการสอนและการปกครอง

4. มีความประพฤติดี เช่นละเว้น อบายมุข ทั้งปวง มีกาย วาจา ใจสุจริต ไม่ฝักใฝ่ในทางชั่ว

5. มีคุณธรรมจรรยา สูงเช่นซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพครู เสียสละมีเมตตาเป็นปูชนียะบุคคลของนักเรียนทั้งในและ นอกโรงเรียน

6. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีอัธยาศัยไมตรีกับบุคคล ทั่วไปรวมถึงผู้ร่วมงานนักเรียนและผู้ปกครอง

(สุรวิทย์ พลมณี, 2536) ได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับทักษะของครูที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. การทำตัวเพื่อเป็นที่รักของศิษย์และคนทั่วไป
2. การเป็นคนที่มีความหนักแน่นและจิตใจมั่นคง ประกอบด้วยความน่าเคารพ

3. การเป็นผู้ที่มีความมานะในการดัดเตือนสั่งสอน โดยไม่เกรงกลัวว่าใครจะเกลียดหรือโกรธมีความเฉลียวฉลาด ในการคำใช้คำพูด

4. ความเป็นผู้มีความอดทนต่อถ้อยคำโดยไม่มี เจตนาเป็นที่ตั้ง

5. การรู้จักสอนจากง่ายไปหายากหรือมีความลึก ซึ้งตามลำดับ

6. การรู้จักแนะนำในทางที่ถูกที่ควรไม่แนะนำให้ ไปออกนอกกลุ่มนอกทาง

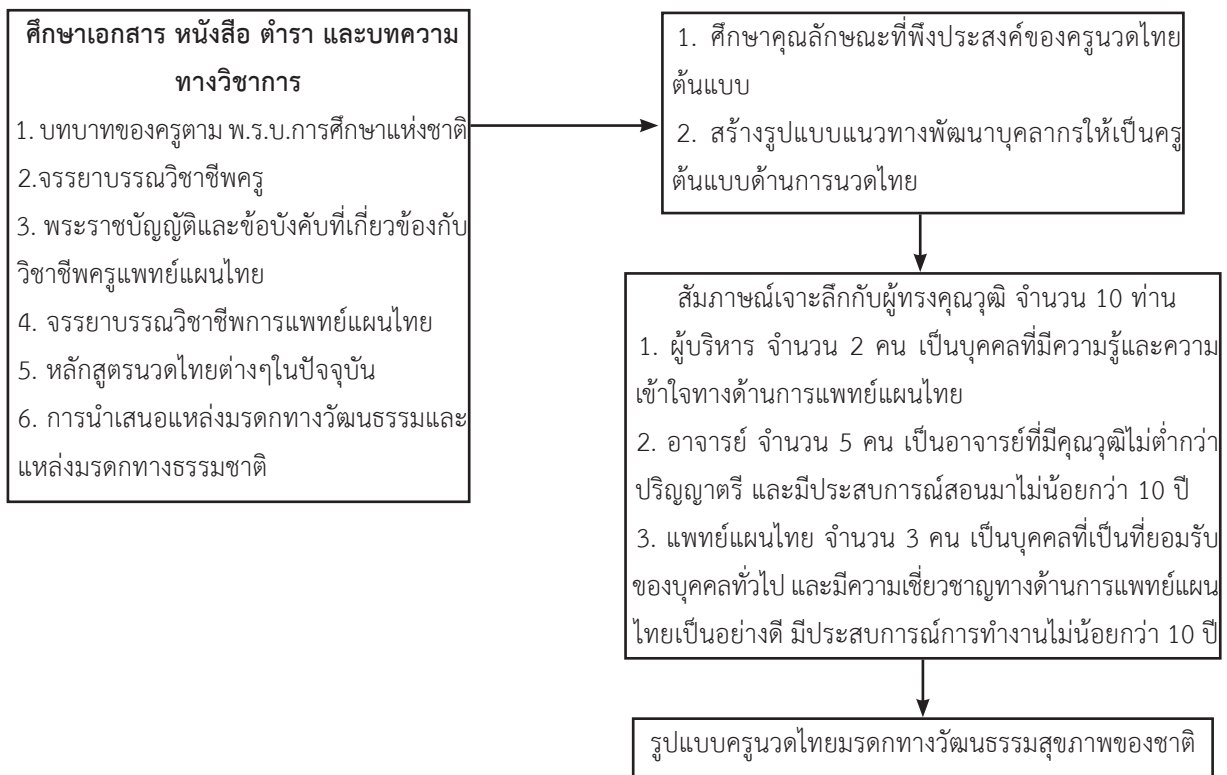
คุณลักษณะของครูเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของสังคมความต้องการของสมาชิกในสังคมเป็นอย่างไร คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูก็เป็นเช่นนั้นครูที่ดีจึงต้อง สามารถปฏิบัติหน้าที่ครูโดยไม่บกพร่อง

ความหมายและความสำคัญของวินัยครู

(มาลินี จุฑะรพ, 2539) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ ธรรมเนียม ประเพณีของสถาบัน ตลอดจนคำสั่งของครูอาจารย์และ ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง

(หัตยา สารสิทธิ์, 2541) ให้ความหมายวินัยว่า หมายถึง ระเบียบแบบแผน กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ที่กำหนด ขึ้นในสังคมหนึ่ง ๆ อันเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม เพื่อใช้เป็นหลักหรือ แนวทางในการปฏิบัติของบุคคลใน สังคมให้เกิดความสงบสุข

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้ กระบวนการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research)
2. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบครูรณรงค์ไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน

โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร จำนวน 2 คน เป็นบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจทางด้านการแพทย์แผนไทย
2. อาจารย์ จำนวน 5 คน เป็นอาจารย์ที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์สอนมาไม่น้อยกว่า 10 ปี

3. แพทย์แผนไทย จำนวน 3 คน เป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป และมีความเชี่ยวชาญทางด้านการแพทย์แผนไทยเป็นอย่างดี มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ สร้างเครื่องมือ

2. แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) โดยมีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบชี้นำ (Guide interview) อันเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีกำหนดโครงสร้างของข้อคำถามที่มีความชัดเจนตายตัว โดยเป็นแต่เพียงการกำหนดแนวข้อคำถามแบบเปิดกว้าง หรือเป็นการ ใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่มีผลทำให้ข้อคำถามมีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง สร้าง

เครื่องมือให้ครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษา จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาบุคลากรให้เป็นครูต้นแบบด้านการนวดไทย

1) ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูนวดไทยควรเป็นอย่างไร

2) ท่านมีความเห็นอย่างไร กับการพัฒนาครูนวดไทย

3) ท่านมีความเห็นอย่างไร กับการที่สอนหลักสูตรการนวดไทยในปัจจุบัน

4) ท่านมีความเห็นอย่างไร กับการพัฒนาหลักสูตรการนวดไทยให้สอดคล้องกับการได้รับการจดทะเบียนเป็นรายการตัวแทนมรดกทางวัฒนธรรม

5) ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือไม่

3. สร้างเนื้อหาภาพรวมแล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญท่าน เป็นอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านแพทย์แผนไทยเป็นอย่างดี เพื่อตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่ ปรับปรุงตามแนะนำให้ผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง

3.1 ทดสอบของความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

วิธี IOC: Item Objective Congruence Index (Rovinelli & Hambleton, 1977) รายละเอียดดังนี้

สูตร $IOC = \Sigma R / N$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

ΣR หมายถึง คะแนนความคิดเห็นรวมของผู้เชี่ยวชาญ

R หมายถึง คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

กำหนดเกณฑ์การประเมิน

ให้คะแนน +1 หมายถึง เหมาะสม สอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ มีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง ไม่ตรงกับ

วัตถุประสงค์

1. ค่า IOC = 1.00

เลือกใช้

2. ค่า IOC = 0.50-0.99

พิจารณาปรับปรุงเนื้อหา

เนื้อหา

3. ค่า IOC = ต่ำกว่า 0.50

ให้ตัดทิ้ง

3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านแพทย์แผนไทย และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการแพทย์แผนไทย ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 10 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach,1970)

รายละเอียดดังนี้

สูตร

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

$\sum S^2$ = ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

K = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

ผลการทดสอบของแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.973 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าข้อมูลในแบบสอบถามมีความเชื่อถือ

เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการวิจัย คือ เครื่องมือมนุษย์ (Human instruments) หรือผู้วิจัยนั่นเองที่ต้องทำ หน้าที่เป็นส่วนสำคัญในการจัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ตีความข้อมูล และยังมีอุปกรณ์ช่วยในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึกภาคสนาม (Field note) กล้องถ่ายรูปรูปดิจิทัล อุปกรณ์จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลที่เก็บได้เป็นทั้งข้อความและสารสนเทศ อื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 แหล่งหลักๆ คือ แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร (documentary work) มีทั้งหลักฐานขั้นต้น (Primary evidences) และหลักฐานขั้นรอง (Secondary evidences) ทุกชนิดที่ปรากฏเป็นหลักฐาน และอีกแหล่งคือข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นการศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) โดยสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้รู้ (Key information) ผู้รู้ที่เป็นผู้บริหาร ผู้ที่รวบรวมนำเสนอการนวดไทยให้รวมทั้งผู้ที่ปฏิบัติงานที่

เกี่ยวข้องกับการนวดไทย โดยใช้วิธีการเจาะจงผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์ (Purposive sampling) และแบบสอบถามรวม ทั้งผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการนวดไทย โดยใช้วิธีการ เจาะจงผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ (Purposive sampling) และ แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับกระบวนการหรือแนวทางในการเก็บ รวบรวมข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนด กระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 ลักษณะ อันได้แก่ กระบวนการหรือแนวทางในการเก็บ รวบรวมข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และ กระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์เจาะลึก โดยกระบวนการ เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ข้อมูลตามแนวทางของกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ อัน มีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. การใช้ข้อมูลเอกสาร (Document) เป็นข้อมูล ประเภทหนึ่งที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจำแนกที่มาของ เอกสารเป็นเอกสารขั้นต้นและเอกสารขั้นรอง เอกสารขั้น ต้นคือ เอกสารที่เป็นข้อมูลหรือหลักฐานโดยตรง ถือเป็นต้น ฉับ ได้แก่ จดหมายเหตุ บันทึก ประกาศ กฎหมาย เป็นต้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากเอกสารไปใช้ตีความตามความเข้าใจ ของตน ส่วนเอกสารขั้นรอง คือข้อมูลหลักฐานที่ มิได้มา โดยตรงจากเหตุการณ์ แต่ได้มาจากแหล่งอื่นที่มีผู้รวบรวม ไว้ แล้วนำมาวิเคราะห์หรืออ้างอิง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะ ลึก

สำหรับแนวทางประการสำคัญในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) นั้น ทางผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางประการสำคัญในการ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอความร่วมมือจากบุคคลที่ เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อ ขอสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ ในกระบวนการสัมภาษณ์ เจาะลึกนั้น ทางผู้วิจัยได้ดำเนินกระบวนการบันทึกข้อมูล โดยวิธีการจดบันทึกข้อมูล และการบันทึกเสียงของผู้มีส่วน ร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการขออนุญาตจากผู้ มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทำการบันทึก เสียงหากได้รับอนุญาต เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการตรวจ

สอบและตรวจทานความถูกต้องย้อนกลับในภายหลังได้

3. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามข้อคิดเห็น โครงสร้างหลักสูตรการนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรม สุขภาพ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ในการวิจัยเชิงคุณภาพ จะต้องเริ่มต้นที่คู่กันไปกับ การเก็บ รวบรวมข้อมูล ตั้งแต่การตั้งคำถาม การนำเอาข้อมูลมา ประติดปะต่อเข้าด้วยกัน การจัดกระทำกับ ข้อมูลด้วยวิธี การต่าง ๆ เช่น การจัดหมวดหมู่ การเปรียบเทียบข้อมูล จนกระทั่งเห็นแนวทางของคำตอบ เป็นกระบวนการหรือ ขั้นตอนที่ต้องทำซ้ำ ๆ (Iterative) ย้อนกลับไปกลับมา (Ongoing and Iterative (nonlinear) Process) ให้ความ ก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ ตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสนาม ผลการวิเคราะห์ ที่ได้จะนำมาใช้ปรับแนวคิด ตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูล หรือปรับยุทธวิธีในการเก็บข้อมูลเพิ่ม เติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและครบถ้วน ถือเป็นการ เพิ่มความแม่นยำในการวิจัย ฉะนั้นในการวิจัยประเภทนี้ ช่วง ของการเก็บรวบรวมข้อมูลกับการวิเคราะห์ข้อมูลจึง แยกออกจากกันไม่ได้อย่างเด็ดขาด เพียงแต่ความเข้มข้น ของกิจกรรมในแต่ละช่วงจะแตกต่างกัน (นิศา ชูโต. 2548, สุขชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ สุภางค์ จันทวานิช. 2554) ซึ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมี กระบวนการที่สำคัญดังนี้

1. การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล เพื่อให้ ข้อมูลมีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ และป้องกันความผิดพลาด จะต้องมีการตรวจสอบความ สอดคล้องของข้อมูล ซึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพนิยมใช้ “การตรวจสอบข้อมูล แบบสามเส้า (Triangulation)” ซึ่งมีวิธีการดังนี้ (Denzin. 1970 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช 2543, ภาณุพงศ์ อนันต์ ชัยพัฒนา. 2552 และ สุภางค์ จันทวานิช.2554)

1.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulate) เป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของ ข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่มาต่าง ๆ โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่ง สถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน ถ้า ข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่เหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูล เปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือน เดิมหรือไม่

1.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย

(Investigation Triangulate) เป็นการตรวจสอบว่า ผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลมาต่างกันหรือไม่ และอย่างไร โดยใช้ผู้วิจัยหลายคนในการรวบรวมข้อมูล ทั้งการ สัมภาษณ์ หรือการสังเกต

1.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulate) เป็นการตรวจสอบว่าถ้า ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิม จะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เป็นวิธีการ ตรวจสอบข้อมูลที่ยากกว่าแบบอื่น ๆ

1.4 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulate) เป็นการใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลเดียวกัน ในกรณีที่ไม่แน่ใจในคุณภาพของ ข้อมูลควรกำหนดให้ผู้วิจัยหลายคนในการรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน แต่ รวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม พร้อมทั้งศึกษาเอกสารประกอบ เป็นต้น

2. การจัดระเบียบข้อมูล (Data Classification) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาและผ่านการ ตรวจสอบแล้วง่ายต่อการสืบค้น ผู้วิจัยจะต้องจัดบันทึกและทำดัชนีข้อมูล (Notetaking and Indexing) โดย แยกเป็นหมวดหมู่ (File) ให้เห็นได้ง่ายและมีความชัดเจน ถือเป็นการสะสางข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป (สุภางค์ จันทวานิช, 2554)

3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มักจะไม่ใช้สถิติ แต่จะใช้แนวคิดทฤษฎีเป็นกรอบในการ วิเคราะห์ ส่วนใหญ่เป็นข้อความแบบบรรยาย (Descriptive) ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว ขึ้นอยู่กับประเด็นหรือ ปัญหาที่จะวิเคราะห์ และการเลือกวิธีการวิเคราะห์ของนักวิจัย วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ใช้ระยะเวลาในการ ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจะต้องมีความอดทน (ภาณุพงศ์ อนันต์ชัยพัฒนา, 2552) วิธี การหลัก ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มี 2 วิธีคือ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2) การตีความสร้างข้อสรุป (Conclusion Interpreting)

ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการแพทย์แผนไทย จำนวน 10 ท่าน โดยแบ่งออกเป็นผู้บริหาร จำนวน 2 ท่าน อาจารย์ จำนวน 5 ท่าน และ

แพทย์แผนไทย จำนวน 3 ท่าน เป็นเพศชาย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และเป็นเพศหญิง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80 สามารถสรุปความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 ท่าน เกี่ยวกับรูปแบบครุฑนวดไทยมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครุฑนวดไทย ควรจะมีจิตเมตตาต่อลูกศิษย์ ซื่อสัตย์ในอาชีพของตน ตั้งมั่นในเรื่องของการสอนการถ่ายทอดเพื่อให้ลูกศิษย์ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ มีการพัฒนาเพิ่มเติมหาความรู้อยู่เสมอ แนะนำแนวทางที่ดีให้กับลูกศิษย์ และมีจิตวิญญาณความเป็นครูสามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี มีวิธีการสอนที่หลากหลายมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความยุติธรรมยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมถึงยอมรับความเข้าใจความแตกต่างและยอมรับความคิดเห็นต่าง จากครุฑด้วยกันและรวมทั้งลูกศิษย์

2. การพัฒนาครุฑนวดไทย ควรพัฒนา 2 ด้าน ได้แก่ 1) ครุฑภูมิปัญญา คือครุฑที่มีความรู้ด้านนวดไทยอย่างลึกซึ้งและเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน ครุฑที่มีองค์ความรู้ ความสามารถและทักษะที่ผ่านการสะสมประสบการณ์ที่ผ่านมา ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรรปรุงแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันผ่านองค์ความรู้จากคนสู่คน เพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิต ให้สมดุลเหมาะสมกับยุคสมัย และด้านที่ 2) ครุฑในระบบบริการ คือการครุฑภูมิปัญญาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการนวดอย่างลึกซึ้ง และเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน ทำให้น่าครุฑภูมิปัญญา มา เพิ่มทักษะ ความรู้ และนำเอาภูมิปัญญา และองค์ความรู้กลับมาใช้ เพื่อให้เข้ากับกับยุคสมัย อีกทั้งควรมีการพัฒนาความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ พัฒนาความรู้ และทักษะการนวดไทยต่าง ๆ อย่างเป็นสากล ซึ่งครุฑผู้สอนต้องมีใบประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทย และได้รับอนุญาตให้ถ่ายทอดความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านการนวดไทย

3. ครูที่สอนหลักสูตรการนวดไทยในปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันมีความหลายหลายของทั้งหลักสูตร และความหลากหลายของครูผู้สอน ที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และการนวดไทยมีความหลากหลายอยู่มาก มีทั้งผ่านมาตรฐานและไม่ผ่านมาตรฐานตามข้อบังคับสภาแพทย์แผนไทย ซึ่งส่วนใหญ่ครูผู้สอนที่ได้รับรองของสถาบัน ตามข้อบังคับสภาแพทย์แผนไทยและมีรูปแบบระดับการสอนที่ต่างกันออกไป

4. พัฒนาครูหลักสูตรการนวดไทยให้สอดคล้องกับมรดกทางวัฒนธรรมสุขภาพของชาติ การนวดไทยได้รับการจดทะเบียนเป็นรายการตัวแทนมรดกโลกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของยูเนสโกนั้น เป็นการยกระดับมาตรฐานการนวดไทย และระบบบริการด้านการนวดไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ อีกทั้งการพัฒนาส่งเสริมครูนวดไทย ให้ได้มาตรฐานไปสู่ระดับนานาชาติ โดยมุ่งเน้นมาตรฐานสถาบันการศึกษา และสถาบันการฝึกอบรมความรู้การนวดไทยให้ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

การอภิปรายผล

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูนวดไทยต้นแบบ จากผลการศึกษาทั้งศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา และบทความทางวิชาการ และสัมภาษณ์เจาะลึกกับ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน พบว่าคุณลักษณะของครู จะต้องมีการยอมรับของความเป็นครูนวดไทย ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ มีความเมตตาเอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจ แก่ศิษย์ ส่งเสริมให้การเรียนรู้ทักษะ และนิสัยที่ดีงาม แก่ศิษย์ อย่างเต็มความสามารถ ไม่หวงกันความรู้ เข้าใจวิชาชีพ ซื่อสัตย์ในอาชีพของตน ตั้งมั่นในเรื่องของการสอน การถ่ายทอดเพื่อที่จะให้ลูกศิษย์ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ แนะนำแนวทางที่ดีให้กับลูกศิษย์ และมีจิตวิญญาณความเป็นครูสามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี มีวิธีการสอนที่หลากหลายมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความยุติธรรมยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมถึงยอมรับความเข้าใจความแตกต่างและยอมรับความคิดเห็นต่างจากครูด้วยกัน และร่วมทั้งลูกศิษย์ มีประสบการณ์การสอนมาไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นบุคคลที่ชุมชน และสังคมให้การยอมรับ และมีทักษะการถ่ายทอดได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี เสวตนัย (2542) ได้ทำการวิจัยคุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าคุณลักษณะที่ดีของครูจะต้องมีความรับผิดชอบต่องาน มีความรู้ที่ตนเหมาะสมกับงาน เป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการอธิบายความรู้สอนให้เรียนรู้ ที่จะคิดเป็นและสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้

สนใจดูแลนักเรียนทุกคนพร้อมที่จะเป็นที่จะปรึกษาให้คำแนะนำตักเตือนให้ความยุติธรรม ให้อภัยให้กำลังใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งต่อผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงานที่ดี

2. รูปแบบแนวทางพัฒนาบุคลากรให้เป็นครูต้นแบบด้านการนวดไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางพัฒนาบุคลากรให้เป็นครูต้นแบบด้านการนวดไทย ประกอบกับการนวดไทย ได้รับการจดทะเบียนเป็นรายการตัวแทนมรดกโลกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของยูเนสโกนั้น เป็นการยกระดับมาตรฐานการนวดไทยสู่ระดับสากล พัฒนาบุคลากรครูที่มีอยู่ และบุคลากรรุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นครูต้นแบบให้เป็นเอกลักษณ์ ต้องปรับตัวในด้านการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และทันสมัยอยู่ตลอดเวลาสอนได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง ทั้งภาคทฤษฎี และฝึกปฏิบัติสมดุลงาน นวดดีเป็นที่ชื่นชม อีกทั้งครูต้นแบบต้องเป็นผู้ผ่านการประเมินผลตามมาตรฐานวิชาชีพตามข้อบังคับสภาแพทยแผนไทย และได้รับใบอนุญาตให้ถ่ายทอดความรู้ในวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ด้านนวดไทย ทั้งนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา ทองดี (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการส่งเสริมครูต้นแบบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูต้นแบบในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เพื่อวิเคราะห์พุทธธรรมในการส่งเสริมครูต้นแบบ ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของครูต้นแบบแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. การพัฒนาดน 2. การครองตนของครู 3. การประสานงานกับชุมชน 2) หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้เกิดครูต้นแบบ ประกอบด้วย 1) อิทธิบาท 4 2) อริยสัจ 4 3) สังคหวัตถุ 4 4) กัลยาณมิตตธรรม 7 5) เบญจธรรม 5 6) พรหมวิหาร 4 และ 7) อปริหานิยธรรม 7 3) รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการส่งเสริมครูต้นแบบประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ 1. ตัวครูผู้ต้องการจะเป็นครูต้นแบบ 2. หลักพุทธธรรมที่จะต้องนำไปเป็นข้อ ปฏิบัติในการพัฒนาดน 8 ประการ 3. มีการพัฒนาใน 3 องค์ประกอบ คือ การพัฒนาดน การครองตน และการประสานงานกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดทำมาตรฐานสำหรับการฝึกอบรมครูชาวไทยให้ตรงมาตรฐานในระดับนานาชาติจะได้เกิดสถาบันที่ให้ความรู้ด้านการวัดไทยเกิดขึ้น เพราะครูเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนครูจึงพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิตร่วมกันพัฒนาคุณลักษณะครูในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรและสืบทอดให้คนรุ่นใหม่ต่อไป

2. ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุน

กำกับ ดูแล และติดตามการ และส่งเสริม พัฒนาครูให้มีคุณลักษณะครูสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานวิชาชีพของครูวัดไทยให้เป็นมาตรฐานในระดับนานาชาติเพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนนักศึกษาต่อไป

References

- Ananchaipattana, P. (2009). *An analysis of success paths of teachers with disabilities: A multi-case study*. Bangkok: Department of Research and Educational Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Chuto, N. (2005) *Qualitative research*. (3rd ed.). Bangkok: PrintPro. (in Thai)
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing*. (3rd ed.). New York: Harper & Row.
- Chumchit, Y. (2007). *Teachership*. (4th ed.). Bangkok: Odeon Store. (in Thai)
- Chankasem, R., Limpananont, J., & Amnuayphol, S. (2005). *Knowledge management of Thai medicine and medicine from herbs in community hospitals*. Bangkok: Thai Institute of Health. (in Thai)
- Chantawanich, S. (2011). *Data analysis in qualitative research*. (10th ed.). Bangkok: Printing House of Chulalongkorn University. (in Thai)
- Chantawanich, S. (2011). *Qualitative research methods*. (19th ed.). printing Bangkok: Dan Suttha Phim. (in Thai)
- Department of Cultural Promotion. (2013). *Manual for the establishment of the cultural council according to the national nu culture act of 2010 and related ministerial regulations*. Bangkok: Cooperative Assembly Printing House Agriculture of Thailand. (in Thai)
- Department of Cultural Promotion. (2018). *Cultural heritage from the time of the Lord Buddha. source of knowledge to the heritage of wisdom (Part 1)*. (online). Retrieved from http://www.culture.go.th/culture_th/mobile_detail.php?cid=11&nid=4597 (in Thai)
- Jutharop, M. (1996). *Psychology of teaching and learning*. (2nd ed.). Bangkok: Thiphayawasit. (in Thai)
- Mornwiwat, S. (2006). *The role of educational institutes on mental development*. Bangkok: Charoen Phon Printing and Covering House Nonthaburi. (in Thai)
- Phonmanee, S. (1993). *Performance and behavior of secondary school teachers under the department of general education Province Chaiyaphum*. Khon Kaen: Khon Kaen University. (in Thai)
- Prasartvej, P. (1907). *Medical welfare volume 2*. Bangkok: Supakarnjaroon Printing House. (in Thai)

- Prasitrathasin, S., & Sukasem, K. (2008). *Quality research methodology: Research on current*.
- Royal Institute Dictionary 1999. (2011). *Meaning of ethics*. Retrieved from <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1773>. (in Thai)
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor onderwijs research*, 2(2), 49-60
- Sathienrat, P. (2019). *Strategic plan for promotion and development of Thai Massage 2020-2022*. Retrieved from https://www.thaipost.net/main/detail/52398?read_meta=%7B%22label%22%3A%22articlepage_number1%22%2C%22group%22%3A%22%22%7D (in Thai)
- Sawetanai, M. (1999). *Characteristics of a good teacher according to the concept of primary school students*. Mahasarakham: Mahasarakham University. (in Thai)
- Sarasit, H. (1998). *The effect of using a teaching package to develop discipline of Prathom Suksa 6 students*. Songkhla: Prince Songkhla University. (in Thai)
- Tantipitok, Y. (2018). *Thai Massage intangible cultural heritage*. Bangkok: Department of Cultural Promotion. (in Thai)
- Thongdee, W., & others. (2019). The model of integrated Buddhist for promotion idol teachers in upper Northeastern Area. *Journal of graduate MCU KhonKaen Campus*, 6(3), 194-208.

